

II zelf. In de vierkante türbe met lichte, onversierde wanden, staat hier de sarcophaag van Murad II, alleen. In tegenstelling met alle andere türbe's zijn hier de sarcophagen der naaste verwanten in een zijvertrek opgesteld. Vier zuilen met Byzantijnsche kapiteelen schragen het dak rondom Murad's sarcophaag. Bij andere türbe's zetten een rij vensters hooger tegen de wanden of soms ook nog in het koepelgewelf de ramen van beneden voort. Hier echter zijn er alleen de groote vensters beneden; maar verder valt het licht nog door een kleine, kunstig bewerkte, ronde opening in het middelpunt van den koepel, recht boven de sarcophaag.

Lang voordat ik in Broessa de Türbe van Murad II zag, had ik gehoord van zijn graf. Hoe hij als zijn laatsten wil bepaalde, dat zonlicht en regen op zijn graf moesten kunnen neerdalen — wat dan ook was nagekomen. En ik had mij uitgebeeld, hoe dit Middel-eeuwsche graf — hoewel dan natuurlijk ommuurd — daar dus vrij onder den open hemel zou liggen; ik had het vóór mij gezien als een vrije hand geven aan de natuur, waarbij menschenhanden zich als onwaardig terug hadden getrokken; en een eerbiedige, warme sympathie vervulde mij. Maar hier moet ik dit vooropgezette, zelfontworpen beeld radicaal-weg uitwisschen: de werkelijkheid heeft een ander, een mij vreemd accent. Door die kleine opening in de hooge koepel kan inderdaad wel een zonnestraal of wat regendrup-

pels naar binnen vallen, — echter niet weer en wind, maar alleen die de koepel toelaat, in zorgvuldige selectie. En die vallen dan op de marmeren sarcophaag, waar wel aarde op ligt, zooals trouwens op vele dezer sarcophagen, maar die toch het eigenlijke graf niet is: het graf immers bevindt zich onder de türbe. Hier is geen contact met de natuur; de natuur is buitengesloten. Hier is realiteit vertaald tot een symbool — bijna tot schijn geworden; een over-

De Medrese van Murad II